

Süleyman Han Camii'nin planı

ve palmet motifleriyle oluşturulmuş merkezi bir kompozisyon yer almaktadır.

Kible duvarındaki iki pencerenin kanatlarında küfî hatla murabba şeklinde "Muhammed" yazılıdır. Kible duvarının ortasında ve giriş eksenindeki mihrap, duvarı oluşturan malzemeden yapılmış ve bütün yüzeyi alçı ile sıvanmıştır. Duvardan hafif çıkıntılı mihrap beş kenarlı nişe sahip olup mukarnaslı kavsaralıdır.

Minberin yan aynaklıkları, pabuçlar ve dolap kısımları son tamirde alçı ile kaplanmıştır. Minber kapısı dikdörtgen bir çerçeveye içine alınmış, kanatları alt ve üstten kare, ortada dikdörtgen pano oluşturmaktadır. Köşk bölümünde merkezden altı kollu yıldız ve altıgen yıldız geçmelerden oluşan geometrik süsleme görülmektedir. Külâh kısmı sonradan yapılmış olup sekizgen gövdelidir.

Harimin kuzeybatı köşesinde ahşap direkler üstünde yükselen dikdörtgen mahfil büyük bir onarım görmüştür. Dışarıdan minareden bir girişi olan mahfil kadınlar mahfili olarak kullanılmaktadır. İç mekânın güneydoğu köşesinde duvara bağımsız olarak yapılan vaaz kürsüsü dört ayak üzerinde, yerden fazla yüksek olmayan bir oturtmalık biçiminde düzenlenmiştir. Vaaz kürsüsünün, üzerinde bulunan 955 (1548) tarihli celî sülûs kitabeden Bâbü oğlu Alâeddin Mûsâ tarafından yaptırıldığı anlaşılmaktadır. Alanya'ya hâkim yerdeki bu eser, bölgede yapılan Osmanlı camilerinin en büyüğü ve tek kubbeli plan şemasının önemli bir uygulamasıdır.

Minare caminin kuzeybatısındadır. Evliya Çelebi, Alanya'yı 1671 yılındaki ziyaretinde minarenin yıldırım sonucunda yıkıl-

dığını belirtmektedir. Bu tarihten sonra minare yeniden yapılmış, 1886'da tekrar yıkılmıştır. 1955 yılında Vakıflar Genel Müdürlüğü tarafından aslına uygun biçimde tekrar inşa edilmiş, 1989'da onarım geçirmiştir. Minare kare kaide üzerinde onikgen gövdeli ve tek şerefelidir.

BİBLİYOGRAFYA :

Evliya Çelebi, *Seyahatnâme*, IX, 296; İbrahim Hakkı Konyalı, *Alanya (Alâiyye)*, İstanbul 1946, s. 290-297; *Türkiye'de Vakıf Abideler ve Eski Eserler*, Ankara 1983, I, 597-600; Haşim Yetkin, *Dünden Bugüne Alanya*, İstanbul 1987, s. 64-65; S. Lloyd – D. S. Rice, *Alanya* (trc. Nermin Sinemoğlu), Ankara 1989, s. 31-34; Osman Turan, *Selçuklular Zamanında Türkiye*, İstanbul 1996, s. 335-337; Ali Boran, *Anadolu'da İç Kale Cami ve Mescitleri*, Ankara 2001, s. 141-148; Halil Edhem [Eldem], "Anadolu'da İslâmî Kitâbeler", *TOEM*, sy. 27 (1330/1914), s. 154-157.

ALİ BORAN

SÜLEYMAN b. HARB

(سليمان بن حرب)

Ebü Eyyüb Süleymân b. Harb b. Becil
el-Vâşihî el-Ezdî el-Basrî
(ö. 224/839)

Hadis hâfızı.

Safer 140'ta (Temmuz 757) doğdu. Ezd kabilesinin Basra'ya yerleşen Vâşih koluna mensuptur. Bizzat belirttiğine göre 158'de (775) hadis tahsiline başladı. Önce Şu'be b. Haccâc'ın derslerine devam etti; Şu'be vefat edince on dokuz yıl süreyle Hammâd b. Zeyd'den hadis okudu. Onun vefatından sonra Hammâd b. Seleme, Süleyman b. Mugire, Bişr b. Mansûr gibi muhaddislerden hadis rivayet etti. Kendisinden İbn Sa'd, Ahmed b. Hanbel, Yahyâ b. Saîd el-Kattân, Buhârî, Ebû Dâvûd es-Sicistânî, Fellâs, Zühflî, Ebû Müslim el-Keccî, Ahmed b. Saîd ed-Dârimî, İshak b. Râhûye, Abdullah b. Abdurrahman ed-Dârimî, Ebû Bekir İbn Ebû Şeybe, Ebû Zür'a er-Râzî, Ebû Hâtim Muhammed b. İdrîs er-Râzî, Dâvûd ez-Zâhirî, Hanbel b. İshak ve İbnü'l-Cüneyd el-Huttelî gibi şahsiyetler hadis rivayetinde bulundu. Dünya malına değer vermediği kaydedilen Süleyman b. Harb, maddî sıkıntı içinde bulunduğu günlerde bir yakınının vefat ettiğini ve geride 20.000 dirhem bıraktığını öğrenince ölen kişiye kendisinden daha yakın olduğunu söylediği bir başka kişinin adını verdi ve mirasın ona ait olması gerektiğini belirtti. 214 (829) yılında Halife Me'mûn tarafından Mekke kadılığı görevine getirilen Süleyman b. Harb 219'da (834) bu görevinden azledilince Basra'ya döndü. 25 Rebî-

ülâhir 224 (16 Mart 839) tarihinde burada vefat etti. Rebîülâhîrin 23 veya 27'sinde öldüğü de ileri sürülmüştür.

Ebü Hâtim er-Râzî, Süleyman'ın tedlîs yapmayan, hadis râvilerini tenkit edebilen, hadislerin fikhını anlama bakımından tanınmış muhaddis Affân b. Müslim'den ileri bir hadis imamı olduğunu söylemiş, onun Bağdat'ta Me'mûn'un köşkü bitişiğinde yaptığı hadis meclisinde bulunduğu ve bu meclise yaklaşık 40.000 kişinin katıldığını, Abbâsî Halifesi Me'mûn'un da sarayının kapısını açıp perde arkasından onun hadis imlâ meclislerinde bizzat hadis yazdığını, talebelerin sorduğu hadisleri ezbere okuduğunu belirtmiştir (Zehebî, *A'lâmü'n-nübelâ*, X, 331-332). Kendisinden imam, hâfız, me'mûn gibi unvanlardan başka şeyhülislâm diye de söz edilen Süleyman b. Harb'i İbn Sa'd, Yahyâ b. Maîn, Ahmed b. Hanbel, Nesâî, Ebû'l-Hasan el-İclî, Ebû Hâtim er-Râzî sika ve sebt gibi lafızlarla tezkiye etmişlerdir. Onun güçlü hâfızasından söz eden âlimler elinde herhangi bir yazılı şey bulunmadan yaklaşık 10.000 hadisi rivayet edebildiğini söylemiş, Hatîb el-Bağdâdî Süleyman b. Harb'in lafzen değil mânen hadis naklettiğini belirtmiştir. Rivayetleri *Kütüb-i Sitte*'de yer alan Süleyman b. Harb ricâl tenkidinde ve fıkıh ilminde de önemli bir yere sahiptir.

BİBLİYOGRAFYA :

İbn Sa'd, *eş-Şabâkât*, VII, 300; Buhârî, *et-Târîhu'l-kebir*, IV, 8-9; İbn Ebû Hâtim, *el-Cerh ve't-ta'dil*, IV, 108; Hatîb, *Târîhu Bağdâd*, IX, 33-37; Mizzî, *Tehzîbü'l-Kemâl*, XI, 384-393; Zehebî, *A'lâmü'n-nübelâ*, X, 330-334; a.mlf., *Tezkiretü'l-huffâz*, I, 393; İbn Hacer, *Tehzîbü't-Tehzîb*, IV, 178-180.

HASAN CİRİT

SÜLEYMAN HÜSNÜ PAŞA

(1838-1892)

Osmanlı kumandanı.

20 Ramazan 1254 (7 Aralık 1838) tarihinde İstanbul Süleymaniye'de Molla Gürânî mahallesinde dünyaya geldi. Bizzat verdiği bilgilere göre babası Mehmed Hâlid Efendi şekerçi esnafından, dedesi bir yeniceri ağasının torunu olup baba tarafından Bursa'da Emîr Sultan'a, anne tarafından Tosya'da medfun Şeyh Pınar'a dayanmaktadır (Süleymanpaşazâde Mehmed Sâmî, I, 1). İlk öğrenimini Cağaloğlu'nda 1850'de açılan Dârülmâârif'te tamamladı. 1853'te Maçka Askerî İdâdisi'ne kaydoldu. 1856'da Harbiye Mektebi'ne geçti ve 1860'ta mülâzım-ı sâni rütbesiyle piyade sınıfından mezun olarak orduya katıldı. İlk